

การศึกษาผลกระทบจากองค์ประกอบของมีเทนและก๊าซเฉื่อยต่อสมรรถนะของ
เครื่องยนต์ก๊าซธรรมชาติจุดระเบิดด้วยประกายไฟ

นายวิสุทธิ์ กวยรักษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5539-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF METHANE AND INERT GAS MIXTURE COMPOSITIONS ON
SPARK IGNITION NATURAL GAS ENGINE PERFORMANCE

Mr. Wisut Kuayraksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering in Mechanical Engineering
Department of Mechanical Engineering

Faculty of Engineering
Chulalongkorn University
Academic Year 2003
ISBN 974-17-5539-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาดผลกระทบจากองค์ประกอบของมีเทนและก๊าซเฉื่อยต่อ
สมรรถนะของเครื่องยนต์ก๊าซธรรมชาติจุดระเบิดด้วยประกายไฟ

โดย

นายวิสุทธิ์ กวยรักษา

สาขาวิชา

วิศวกรรมเครื่องกล

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิต วัฒนวิเชียร

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ลาวัณย์ศิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สถาพร สุปรีชากร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิต วัฒนวิเชียร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรชัย หงษ์อุเทน)

..... กรรมการ
(ดร.ยอดชาย ไชติบัณฑิต)

วิสุทธิ กวยรักษา : การศึกษาผลกระทบจากองค์ประกอบของมีเทนและก๊าซเฉื่อยต่อสมรรถนะของเครื่องยนต์ก๊าซธรรมชาติจุดระเบิดด้วยประกายไฟ. (EFFECTS OF METHANE AND INERT GAS MIXTURE COMPOSITIONS ON SPARK IGNITION NATURAL GAS ENGINE) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิต วัฒนวิเชียร, 175 หน้า. ISBN 974-17-5539-2

เนื่องจากการใช้แก๊สธรรมชาติในประเทศไทยมาจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งอ่าวไทย ซึ่งองค์ประกอบหลักคือ มีเทน (CH₄) และคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ร้อยละ 72 และ 15 โดยปริมาตรตามลำดับ และแหล่งพม่า ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก คือ มีเทนและไนโตรเจน (N₂) ร้อยละ 72 และ 18 โดยปริมาตรตามลำดับ ซึ่งสัดส่วนองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อยที่แตกต่างกันดังกล่าวมีผลต่อสมรรถนะของเครื่องยนต์ SI ดังนั้นในการศึกษานี้จึงแบ่งการทดสอบออกเป็น 2 ส่วน คือ การทดสอบความเร็วเปลวไฟกับขีดจำกัดการติดไฟที่ส่วนผสมบาง และการทดสอบสมรรถนะของเครื่องยนต์สองสูบ Daihatsu AB 547cc เมื่อนำน้ำมันแก๊สโซลีนและแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อยต่างกัดังกล่าว มาเป็นเชื้อเพลิงทดสอบ

จากผลการทดสอบความเร็วเปลวไฟพบว่า ความเร็วเปลวไฟแลมินาร์และขีดจำกัดการติดไฟที่ส่วนผสมบางของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทยมีค่าสูงกว่าของแก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เนื่องจากสัดส่วนของสารประกอบไฮโดรคาร์บอนของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทยสูงกว่าของแก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า ส่วนผลการทดสอบสมรรถนะของเครื่องยนต์แก๊สธรรมชาติ พบว่าสมรรถนะของการใช้แก๊สธรรมชาติจากทั้งสองแหล่งตกลงอย่างมากเมื่อเทียบกับน้ำมันแก๊สโซลีน เนื่องจากค่าความร้อนที่ต่ำกว่าของแก๊สธรรมชาติ นอกจากนี้ค่าแรงบิดเบรกสูงสุดที่ได้จากเชื้อเพลิงแก๊สธรรมชาติอ่าวไทยมีค่าสูงกว่า แต่ประสิทธิภาพเชิงความร้อนของแก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่าสูงกว่าของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย อาจเกิดจากค่าความจุความร้อนของ CO₂ มีผลต่อความดันและอุณหภูมิภายในห้องเผาไหม้ เป็นผลให้งานที่ได้มีค่าลดลง นอกจากนี้ที่ตำแหน่งลิ้นผีเสื้อเปิดสุด องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่าล่งหน้ากว่าของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย เนื่องจากมีความเร็วเปลวไฟที่ต่ำกว่าของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย และหากมีการนำแก๊สธรรมชาติจากพม่ามาทดแทนในรถยนต์ที่ปรับแต่งสำหรับแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย โดยไม่มีการปรับแต่งเครื่องยนต์ พบว่า แรงบิดเบรกและกำลังเบรกที่ได้จากการใช้แก๊สธรรมชาติจากพม่ามีค่าต่ำกว่า และมีค่าต่ำกว่ามากขึ้นที่ความเร็วรอบสูงขึ้น อาจทำให้อัตราเร่งเลวลง เมื่อความเร็วรถยนต์เพิ่มขึ้น แต่เมื่อปรับมาใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติจากพม่า ทำให้ได้สมรรถนะสูงขึ้นโดยเห็นผลชัดเจนที่ความเร็วรอบปานกลาง ทั้งนี้ผลกระทบดังกล่าวมีค่าที่ไม่คงที่ เนื่องจากคุณภาพแก๊สที่แตกต่างกันในแต่ละวัน

ภาควิชา.....วิศวกรรมเครื่องกล.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา.....วิศวกรรมเครื่องกล.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2546.....

4370503221 : MAJOR MECHANICAL ENGINEERING

KEY WORD: NATURAL GAS / CARBON DIOXIDE / NITROGEN / SPARK IGNITION ENGINE

WISUT KUAYRAKSA : EFFECTS OF METHANE AND INERT GAS MIXTURE COMPOSITIONS ON SPARK IGNITION NATURAL GAS ENGINE PERFORMANCE THESIS ADVISOR: ASST.PROF.KANIT WATANAVICHIEIN, Ph.D., 175 pp. ISBN 974-17-5539-2.

Because the natural gas (NG) used in Thailand comes from 2 sources, Thai gulf NG that composes mainly of methane (CH_4) and carbondioxide (CO_2) 72% and 15% by volume respectively and Myanmar NG that composes mainly of methane and nitrogen (N_2) 72% and 18% by volume respectively. The using of methane with difference inert gases compositions may affect SI engine performance. In this study, the work has been separated into 2 parts. One is flame speed and flammability investigation. Another was carried out to investigate performance of a commercial SI engine, 547cc, two-cylinder Daihatsu AB engine. The engine was fuelled with gasoline, Thai gulf and Myanmar NG.

Flame speed experiments showed that flame speed and lean flammability of Thai gulf NG are better than that of one from Myanmar because of its higher amount of heavier hydrocarbon. It was revealed that, due to lower heating value of NG, performance of NG engine decreased so much compared to gasoline. The engine fuelled with Thai gulf NG generated higher maximum torque but obtained lower efficiency compared to Myanmar NG. This may be due to the higher heat capacity of CO_2 in Thai gulf NG that affects in-cylinder pressure and temperature, leads to the lower in power output. Since its lower flame speed, MBT timing of Myanmar NG required more advance than the Thai gulf NG. Moreover, current vehicles were modified and fuelled with Thai gulf NG. If those vehicles change to use Myanmar NG, brake torque and brake power would expect to be decreased. At high vehicle speed, this effect will cause the poorer acceleration. With Myanmar NG, it may obtain higher performance if its MBT timing is adjusted. It is also found that this effect depends on daily gas quality.

Department ....Mechanical Engineering...Student's signature.....*W. K.*.....

Field of study . Mechanical Engineering ..Advisor's signature ..*Kanit Wattanavichien*.....

.Academic year .....2003.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิต วัฒนวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จน ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณเสวย เกตุนาค ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ ในการ ติดตั้งเครื่องยนต์และการทดสอบ ขอขอบคุณคุณไสภณ นาคยงค์ (ผู้ล้วงลับ), คุณณอม อุดม และ คุณสุวัฒน์ ท่าดี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคต่าง ๆ ขอขอบคุณคุณพิสุทธิ ธนบดีภัทร์, คุณเทอดศักดิ์ ชัยสุริยะพันธ์ คุณพิชญ์ ปริญาจารย์ คุณวิรุทธิ์ เกื้อกิตติวงศ์ คุณจักรภพ นาคฤทธิ์ คุณพรรณรพี ชิงห์ คุณกาญจน์ ร่มพล คุณสุพิชฌ์ ไตรภพภูมิ และคุณศรีพงศ์ ตั้งรัตนไสภณ ที่ได้ให้ ความช่วยเหลือในด้านการติดตั้งเครื่องยนต์, การทดสอบ, การเก็บข้อมูล และในส่วนปลีกย่อยอื่น ๆ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาทางด้านเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงเพื่อนนิสิตปริญญาโท, เพื่อนวิศวะมหิดล (กลุ่ม SAWA) รุ่นน้องและรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษา แล้วทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ น.ส.สาธิต นิมไพศาล ที่ ช่วยตรวจทานวิทยานิพนธ์และส่งปัจจัยยังชีพต่างๆ น้องอริเชษฐ์ พันธุ์รักษ์ (toto) และน้องเลิศ เพียรอธิธรรม สำหรับความช่วยเหลือและคำแนะนำดี ๆ และขอบคุณบุคคลท่านอื่น ๆ ที่มีส่วน เกี่ยวข้องซึ่งอาจไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณบุพการี น.ส.นงลักษณ์ กวยรักษา (พี่สาวที่แสนดี) และญาติ ๆ ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาและสอนให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ รู้จักการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและรอบคอบ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตวิทยานิพนธ์.....	2
1.4 ขั้นตอนการทำงาน.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 องค์ประกอบของแก๊สธรรมชาติ.....	4
2.2 ตารางแสดงคุณสมบัติทางกายภาพของแก๊สธรรมชาติ.....	4
2.3 ผลจากการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่อคุณสมบัติและการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง.....	7
2.4 ระบบจ่ายเชื้อเพลิงแก๊ส.....	9
2.5 พารามิเตอร์ที่ใช้กำหนดสมรรถนะเครื่องยนต์.....	9
2.6 การใช้แก๊สธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์.....	11
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการทดสอบ.....	13
3.1 อุปกรณ์การทดสอบ.....	13
3.1.1 อุปกรณ์ทดสอบความเร็วเปลวไฟ.....	13
3.1.2 อุปกรณ์การทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์บนแท่นทดสอบ.....	15
3.2 วิธีการทดสอบ.....	28
3.2.1 การทดสอบความเร็วเปลวไฟแลมินาร์ของเชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มี องค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	28

3.2.2 การทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์เบื่องตันเมื่อใช้น้ำมันแกโซลีนเป็นเชื้อเพลิง	29
3.2.3 การทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบ ของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	30
3.2.4 การทดสอบผลกระทบจากตัวแปรการทำงานต่อสมรรถนะเครื่องยนต์เมื่อใช้ เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	31
บทที่ 4 ผลการทดสอบ.....	33
4.1 ผลทดสอบความเร็วเปลวไฟแลมินาร์ของเชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบ ของมีเทนและแก๊สเฉื่อย	33
4.2 ผลทดสอบสมรรถนะของเครื่องยนต์เบื่องตันเมื่อใช้น้ำมันแกโซลีนเป็นเชื้อเพลิง.....	36
4.3 ผลทดสอบสมรรถนะของเครื่องยนต์เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของ มีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	48
4.4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสมรรถนะของเครื่องยนต์ระหว่างการใช้น้ำมันแกโซลีน และแก๊สธรรมชาติ	76
4.5 ผลทดสอบผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงตัวแปรการทำงานต่อสมรรถนะ เครื่องยนต์เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	89
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	105
5.1 สรุปผล.....	105
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	107
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อเนือง	108
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก AUSTRALIAN STANDARD AS 2789.1-1985	111
ภาคผนวก ข คุณสมบัติทางทฤษฎีของแก๊สผสม.....	136
ภาคผนวก ค การวัดอัตราการบริโภคอากาศและเชื้อเพลิง.....	142
ภาคผนวก ง ตารางแสดงข้อมูลองค์ประกอบแก๊สธรรมชาติอ่าวไทยและพม่า	149

ภาคผนวก จ ตารางแสดงข้อมูลการทดสอบและข้อมูลที่แก้ไข	152
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	175

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2-1 แสดงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีขององค์ประกอบในแก๊สธรรมชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับเชื้อเพลิงอื่นๆ.....	5
4-1 แสดงเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของความเร็วเปลวไฟแบบแลมินาร์ของเชื้อเพลิงแก๊สผสม ที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย เทียบกับมีเทน ที่อัตราส่วนผสมต่าง ๆ	35
4-2 แสดงเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรกของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้น้ำมันแก๊สโซลีนออกเทน 91.....	45
4-3 แสดงค่าแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้ น้ำมันแก๊สโซลีนออกเทน 91	46
4-4 แสดง bsfc ของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้น้ำมันแก๊สโซลีนออกเทน 91	47
4-5 แสดง MBT spark timing จากการทดสอบเครื่องยนต์ตามเมทริกซ์ทดสอบ เมื่อใช้ น้ำมันแก๊สโซลีนออกเทน 91	48
4-6 แสดงเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรกของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก	59
4-7 แสดงค่าแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิง แก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	60
4-8 แสดง bsfc ของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทน และ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก	61
4-9 แสดง MBT spark timing จากการทดสอบเครื่องยนต์ตามเมทริกซ์ทดสอบ เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	62
4-10 แสดงเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรกของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	73
4-11 แสดงค่าแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิง แก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	74
4-12 แสดง bsfc ของเครื่องยนต์ที่ห้องศางจุดระเบิด MBT เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทน และ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	75
4-13 แสดง MBT spark timing จากการทดสอบเครื่องยนต์ตามเมทริกซ์ทดสอบ เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	76

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

๗

ตาราง	หน้า
4-14 แสดงค่าแรงบิดเบรกที่แก้ไขสูงสุดที่ความเร็วรอบต่างๆ เมื่อใช้น้ำมันแกโซลีน และแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย	86
4-15 แสดงค่าแรงบิดเบรกที่แก้ไขสูงสุดที่ความเร็วรอบต่างๆ เมื่อใช้น้ำมันแกโซลีน และแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	87
4-16 แสดงการเปรียบเทียบ MBT spark timing ของเครื่องยนต์ เมื่อใช้น้ำมันแกโซลีน และแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย.....	88
ข-1 แสดงคุณสมบัติของสารประกอบไฮโดรคาร์บอนและแก๊สเฉื่อย	138
ข-2 แสดงสมการการเผาไหม้เชื้อเพลิงแก๊ส	139
ง-1 แสดงข้อมูลสัดส่วนองค์ประกอบโดยปริมาตรของแก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย ที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงทดสอบ.....	150
ง-2 แสดงข้อมูลสัดส่วนองค์ประกอบโดยปริมาตรของแก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า ที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงทดสอบ.....	150
จ-1 แสดงข้อมูลการทดสอบความเร็วเปลวไฟ เมื่อใช้มีเทนเป็นเชื้อเพลิง	153
จ-2 แสดงข้อมูลการทดสอบความเร็วเปลวไฟ เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก (แก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย)	153
จ-3 แสดงข้อมูลการทดสอบความเร็วเปลวไฟ เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก (แก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย)	153
จ-4 แสดงผลการทดสอบเครื่องยนต์ Daihatsu รุ่น AB 547 cc ด้วย carburetor ที่รอบต่าง ๆ โดยใช้น้ำมันแกโซลีนออกเทน 91 เป็นเชื้อเพลิง ปรับ spark timing ที่ MBT	154
จ-5 แสดงผลการทดสอบเครื่องยนต์ Daihatsu รุ่น AB 547cc ด้วย gas mixer ชนิดสวมครอบกับ carburetor ที่รอบต่าง ๆ โดยใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก (แก๊สธรรมชาติจากอ่าวไทย) ปรับ Spark timing ที่ MBT.....	160
จ-6 แสดงผลการทดสอบเครื่องยนต์ Daihatsu รุ่น AB 547cc ด้วย gas mixer ชนิดสวมครอบกับ carburetor ที่รอบต่าง ๆ โดยใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก (แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า) ปรับ Spark timing ที่ MBT	166
จ-7 แสดงผลการทดสอบผลกระทบจากการเปลี่ยนตัวแปรการทำงานต่อสมรรถนะของเครื่องยนต์ Daihatsu รุ่น AB 547cc ด้วย gas mixer ชนิดสวมครอบกับ carburetor เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อย ที่ WOT.....	172

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
3-1 แสดงแผนภาพและอุปกรณ์การทดสอบความเร็วเปลวไฟ	13
3-2 แสดง Flow controller ที่ใช้ทดสอบความเร็วเปลวไฟแบบแลมินาร์	14
3-3 แสดง Mixing unit ที่ใช้ทดสอบความเร็วเปลวไฟแบบแลมินาร์.....	15
3-4 แสดง Ignition unit Igniter และ Burner block ที่ใช้ทดสอบความเร็วเปลวไฟ แบบแลมินาร์.....	15
3-5 แสดงไดอะแกรมและอุปกรณ์การทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์	16
3-6 แสดงการติดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์บนแท่นทดสอบ.....	17
3-7 แสดงภาพตัดขวางของ Froude Hydraulic Dynamometer: Type G	18
3-8 แสดง Dynamometer ที่ใช้ในการศึกษานี้.....	18
3-9 แสดงถังแก๊สธรรมชาติที่ใช้ในการศึกษานี้.....	19
3-10 แสดงอุปกรณ์ปรับลดความดันที่ใช้ในการศึกษานี้.....	20
3-11 แสดงระบบจุดระเบิดด้วยคอยล์ ที่ใช้กับเครื่องยนต์สี่จังหวะ.....	21
3-12 แสดงการติดตั้งระบบจุดระเบิดของเครื่องยนต์ที่ใช้ในการศึกษานี้.....	21
3-13 แสดงอุปกรณ์ที่ใช้ metering เชื้อเพลิงแก๊สผสม.....	22
3-14 แสดงหลอดแก้วที่ใช้วัดการบริโภคน้ำมันแก๊สโซลีน	23
3-15 แสดงแผนภาพและการติดตั้งอุปกรณ์วัดการไหลของแก๊สธรรมชาติ.....	24
3-16 แสดงแผนภาพอุปกรณ์วัดอัตราการไหลของอากาศ	25
3-17 แสดงการติดตั้งอุปกรณ์วัดอัตราการไหลของอากาศ	25
3-18 แสดงตัวอ่านค่าและ Temperature selector ที่ใช้ในการศึกษานี้.....	26
3-19 แสดง Incline และ U- tube manometer ที่ใช้ในการศึกษานี้.....	27
3-20 แสดง Timing light ที่ใช้ในการศึกษานี้.....	27
3-21 แสดงเมทริกซ์ทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์ Daihatsu AB 547 cc เมื่อใช้น้ำมันแก๊สโซลีนเป็นเชื้อเพลิง.....	30
3-22 แสดงเมทริกซ์ทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์ Daihatsu AB 547 cc เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีองค์ประกอบของมีเทนและแก๊สเฉื่อยต่างๆ	31
4-1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนอากาศต่อเชื้อเพลิงโดยปริมาตรกับ ความเร็วเปลวไฟของมีเทน แก๊สธรรมชาติอ่าวไทยและพม่า	34

ภาพประกอบ	หน้า
4-2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนสมมูลโดยปริมาตรกับความเร็วเปลวไฟของมีเทน แก๊สธรรมชาติอ่าวไทยและพม่า	34
4-3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 1500 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	37
4-4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 1800 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	38
4-5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2100 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	39
4-6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2400 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	40
4-7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2700 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	41
4-8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3300 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	42
4-9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3900 rev/min เมื่อใช้น้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91.....	43
4-10 แสดงแผนภูมิสมรรถนะของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT โดยแสดงค่าเปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก ในฟังก์ชันของแรงบิดและความเร็วรอบเครื่องยนต์ เมื่อทดสอบกับน้ำมันแก๊ซลินอกเทน 91	44

ภาพประกอบ	หน้า
4-18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3600 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	56
4-19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3900 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	57
4-20 แสดงแผนภูมิสมรรถนะของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT โดยแสดงค่าเปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพเชิงความร้อนในฟังก์ชันของแรงบิดและความเร็วรอบเครื่องยนต์ เมื่อใช้ เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ CO ₂ เป็นองค์ประกอบหลัก.....	58
4-21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 1500 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็น องค์ประกอบหลัก.....	63
4-22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 1800 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็น องค์ประกอบหลัก.....	64
4-23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2100 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็น องค์ประกอบหลัก.....	65
4-24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ซของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2400 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N ₂ เป็น องค์ประกอบหลัก.....	66

ภาพประกอบ

หน้า

- 4-25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊สของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 2700 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 67
- 4-26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊สของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3000 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 68
- 4-27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊สของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3300 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 69
- 4-28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊สของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3600 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 70
- 4-29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊สของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT ที่ความเร็วรอบคงที่ 3900 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 71
- 4-30 แสดงแผนภูมิสมรรถนะของเครื่องยนต์ที่ห้องศาจุดระเบิด MBT โดยแสดงค่าเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อน ในฟังก์ชันของแรงบิดและความเร็วรอบเครื่องยนต์ เมื่อใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมที่มีมีเทนและ N₂ เป็นองค์ประกอบหลัก..... 72
- 4-31 แผนภูมิเปรียบเทียบสมรรถนะที่ MBT timing ของเครื่องยนต์ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกกับแรงบิดเบรกที่แก๊ส ที่ความเร็วรอบคงที่ 1500 rev/min เมื่อใช้เชื้อเพลิงแตกต่างกัน. 77

ภาพประกอบ	หน้า
4-40 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และการบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็รรอบคกงที่ 2400, 2700, 3000, 3300, 3600 และ 3900 rev/min เมื่อใช้ แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 5/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับค่าองศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติ จากอ่าวไทย.....	90
4-41 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และการบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็รรอบคกงที่ 2400, 2700, 3000, 3300, 3600 และ 3900 rev/min เมื่อใช้แก๊ส ธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 6/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับค่า องศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติจาก อ่าวไทย.....	92
4-42 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และการบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็รรอบคกงที่ 2700, 3000, 3300, 3600 และ 3900 rev/min เมื่อใช้ แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 7/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับ ค่าองศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติ จากอ่าวไทย.....	94
4-43 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และการบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็รรอบคกงที่ 1500, 1800, 2100, 2400, 2700 และ 3000 rev/min เมื่อใช้ แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 8/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับ ค่าองศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติ จากอ่าวไทย.....	96

ภาพประกอบ	หน้า
4-44 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และการบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็วรอบคงที่ 1500, 1800, 2400, 2700 และ 3000 rev/min เมื่อใช้ แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 9/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับ ค่าองศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติ จากอ่าวไทย	98
4-45 แสดงผลการเปรียบเทียบแรงบิดเบรกที่แก้ไข กำลังเบรก ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเบรก และ การบริโภคเชื้อเพลิงจำเพาะเบรกที่ WOT ของเครื่องยนต์เมื่อทดสอบที่สภาวะคงตัว และความเร็วรอบคงที่ 2400, 2700, 3000, 3300, 3600 และ 3900 rev/min เมื่อใช้ แก๊สธรรมชาติจากแหล่งพม่า เป็นเชื้อเพลิงในวันที่ 13/01/04 ระหว่างผลที่ได้จากการปรับ ค่าองศาจุดระเบิด MBT และค่าที่ได้จากการใช้องศาจุดระเบิด MBT ของแก๊สธรรมชาติ จากอ่าวไทย	100
ค-1 แสดง Orifice flow meter.....	144
ค-2 แสดงปรากฏการณ์ Vena contracta.....	145

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำย่อ	คำอธิบาย	หน่วย
A	Orifice section area	m ²
A/F	Air-Fuel ratio	kg air / kg fuel
ASTM	American Society for Testing and Materials	
bmep	Brake mean effective pressure	kPa
bsfc	Brake specific fuel consumption	g/kW-h
C _d	Drag coefficient	
d	Orifice diameter	m
HHV	Higher heating value	MJ/kg fuel
HFL	Higher flammability limit	
k	Ratio of indicated power	
LHV	Lower heating value	MJ/kg fuel
LFL	Lower flammability limit	
ma	Air mass flow rate	g/sec
MAP	Manifold absolute pressure	inch Hg
MBT timing	Minimum spark advance for best torque	Degree – Crank Angle
mf	Fuel mass flow rate	g/sec
mf _{corrected}	Corrected fuel mass flow rate	g/sec
MON	Motor octane number	
M _w	Molecular weight	
N	Engine speed	rev/min
NG	Natural gas	
ON	Fuel octane number	
P	Pressure	kPa
P _a	Atmospheric pressure	mmHg
P _b	Brake Power	kW
P _g	ความดันสมบูรณ์ของแก๊สขาเข้าอุปกรณ์วัดการ บริโภคเชื้อเพลิงแก๊ส	kPa

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ต่อ)

5

คำย่อ	คำอธิบาย	หน่วย
$P_{v,table}$	Water vapor pressure	kPa
ΔP	Head different of airflow through orifice plate	Inch. H ₂ O
Q_{HV}	Heating value	MJ/kg fuel
Q_{air}	Air volumetric flow rate	m ³ /sec
$\bar{R}$	Universal gas constant	J/(mol·K)
RON	Research octane number	
S.G.	Specific gravity	
S_L	Laminar flame speed	m/sec
t	time	sec
T_b	Corrected brake torque	N-m
T_{db}	Air box temperature	°C
T_g	อุณหภูมิแก๊สขาเข้าอุปกรณ์วัดการบริโภคเชื้อเพลิงแก๊ส	K
W	Wobbe index	MJ/m ³
WOT	Wide open throttle	
x_i	Mole fraction	
ρ	Density	kg/m ³
ϕ	Equivalence ratio	
α	Power adjustment factor	
θ_s	Spark advance timing	Degree - Crank Angle.
η_{th}	Thermal efficiency	